

die bij carbolvergiftiging niet optreedt, wordt hypothetisch door HUSEMANN daaraan toegeschreven, dat het thymol betrekkelijk rijker aan koolstof, minder gemakkelijk verbrand wordt en dus in grooter hoeveelheid de nieren moet passeren dan carbol. Verder werd eene sterke vetontarding in de lever aangetroffen, die evenmin bij carbol-intoxicatie wordt waargenomen. Deze verschillen in werking tusschen beide stoffen werden echter bij kikvorschen niet waargenomen.

Analogie in werking treedt slechts in het zenuwstelsel te voorschijn: respiratie en hartswerking verhouden zich gelijk bij beiden, evenzoo de werking op de motorische centra, hoezeer carbol prikkelend, thymol paralyserend daarop werkt. Onder de anti-septica van lateren tijd: salicylzuur, benzoëzuur, chloralhydraat, ol. therebinth. en ol. eucalypti, salicin en chinin, heeft thymol nog het meest overeenkomst in algemeene toxische uitwerking met ol. therebinth. (bronchopneumonic, nephritis, vetdegeneratie van de lever).

Therapeutisch valt er niets tegen de uitwendige aanwending van thymol te zeggen. Het ol. thymi, waarvan thymol het stearopten is, werd dan ook in de Pruisische Pharmacopoea opgenomen als een bestanddeel van het acetum aromaticum, een van oudsher bekend en geschat antisepticum. Voor inwendig gebruik zijn voornog geene indicaties te vinden, tenzij als voor andere balsamica blennorrhoea vesicae et urethrae en van de longen; onzeker is het, of thymol bij zymotische ziekten, bijv. diphtheritis (syphilis?), van nut kan zijn, maar het heeft bij deze meer aanspraak op aanwending dan salicylzuur, daar het als thymol in het bloed bestaan blijft. Met het oog op de mogelijkheid van pneumonie en nephritis moet geen te groote dosis genomen worden.

Ht.

DE BEHANDELING DER POLYARTHRITIS RHEUMATICA MET SALICYLEZUUR, door Dr. STRICKER te Berlijn aangeprezen (zie pag. 36), wordt door hem in een later nummer (8) van het *Berliner Wochenschrift* nogmaals besproken. Ter voorkoming eener spoedige recidive is de voortzetting der behandeling onmisbaar. Een dagelijksch gebruik van $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ gram salicylezuur, gedurende acht dagen voortgezet, bevredigde spoedig de door de toediening der grootere dagelijksche giften nog niet geheel verwijderde pijnen. Indien men de behandeling met het natrum salicylicum in plaats van met het zuivere zuur wil uitvoeren zoo moet ten minste op het feit, dat 1 gram natrum salicylicum met ongeveer 0.685 gram van het zuur overeenkomt, de aandacht gevestigd worden. Bij het chronische rheumatismus schijnt even als bij het druiper-rheumatismus, het salicylezuur weinig nut te stichten. De tot dusverre in casu verkregen ervaring kan volgens STRICKER aldus zamengevat worden. Het salicylezuur schijnt bij versche gevallen van zuiver acut (genuinem acuten) rheumatismus een spoedig en radicaal middel op te leveren. Het gebruik van giften van 0.5—1.0 gram, alle uren herhaald, is voor het menschelijk organisme onschadelijk en kan bij jeugdige en kraetige personen op die wijze langer dan bij ouderen en zwakken voortgezet worden. De intoxicatieverschijnselen, welke bij de laatstgenoemden spoediger ontstaan en onder den vorm van oorsuizen, doofheid en vermeerderde zweetafscheiding optreden, leveren geene contra indicatie voor de verdere behandeling op. Indien het salicylezuur aan de daaraan gestelde eischen beantwoordt, zoo mag gedurende de behandeling bij een zeker verbruikt quantum van het middel de aandoening van een tot dusverre gezond gewricht, noch de secundaire aandoening der sereuse vliezen, vooral die van het endocardium, niet waargenomen worden. De voortzetting van het middel in kleinere giften is na de voltooiing der hoofdkuur gedurende eenige dagen onvermijdelijk noodzakelijk. Bij chronisch gewrichtsrheuma schijnt, even als

bij het druiper-rheumatismus en bij de polyarthritis septhaemica, geen nut van het salicylezuur verwacht te mogen worden.

Dr. J. HANLO.

BOEK A A N K O N D I G I N G.

Derde verslag van de Vereeniging tot verbetering der volksgezondheid te 's Gravenhage.

Het weder opbloeien van eene Vereeniging tot bevordering der volksgezondheid na een tijd van kwijning of malaise is een te ongewoon en te verblijdend verschijnsel om er niet, in dit *Tijdschrift*, een oogenblik bij stil te staan. Zoo bij eenige Vereeniging van dien aard mocht dit verwacht worden bij de 's Gravenhaagsche, die in haar 24tal werkende leden inderdaad eene keurbende bezit. Het feit is des te meer heuglijk, daar het algemeen bekend is, dat de hofstad in hygieinisch opzicht ontzaglijk veel te wenschen laat.

Het laatste verslag dezer Vereeniging verscheen in 1871. In 1872 is eene reorganisatie tot stand gekomen, waarbij de statuten veranderd zijn, de splitsing der werkzaamheden in afdelingen vervallen is en zelfs de naam der Vereeniging gewijzigd werd. Thans draagt zij dien van: *Vereeniging tot verbetering van den gezondheidstoestand te 's Gravenhage.*

Het nu in het licht gegeven verslag levert, wel is waar, slechts een beknopt overzicht van den arbeid der laatste jaren, maar daarin wordt het voornemen aangekondigd door *afzonderlijke mededeelingen* nog iets meer te doen blijken aangaande het werken der Vereeniging.

Na eene korte vermelding van de verdere verrichtingen in 1871, verhaalt het verslag, dat, toen er in dat jaar grond tot vreeze voor eene epidemie van Asiatische cholera aanwezig was, zij bij het Gemeentebestuur het nemen van voorzorgsmaatregelen aan beval (o. a. het opslaan van houten barakken indien de ziekte zich mocht voordoen). Toen in 1873 het zelfde gevaar opnieuw dreigde, verzocht de Vereeniging het instellen eener cholera-Commissie door het Gemeentebestuur, doch haar verzoek niet ingewilligd ziende, besloot zij het initiatief te nemen en vormde zij zelve eene cholera Commissie, richtte eene circulaire tot de geneeskundigen en armverzorgeren in de residentie, verspreidde een strooibillet om de schare onder het oog te brengen wat er tegen de cholera gedaan kan worden en nam andere maatregelen. Ofschoon de ziekte zich niet epidemisch openbaarde, oordeelde de Vereeniging het echter niet raadzaam, en zoo heeft 's Gravenhage het bezit eener *permanente cholera-Commissie*, als waarborg van *tijdige* voorzorgen tegen naderend gevaar — aan de Vereeniging te danken.

Onder de vele andere onderwerpen die de Vereeniging bezig hielden, verdienen voornamelijk de volgende vermeld te worden :

Besluit tot onderzoek van schoollokalen. Nu en dan werd daaromtrent het een en ander in de dagbladen medegedeeld. Weldra zullen de uitkomsten nader openbaar gemaakt worden.

Ondersteuning van een voorstel van twee leden der 2de kamer, ten einde het beginsel van *wettelijke vaccinatie* dat in het gewijzigd Wetsontwerp tot voorzienig tegen besmettelijke ziekten ter kwader ure was weggelaten, op nieuw te doen opnemen.

Bewerking van een hygieinischen scheurkalender voor 1873.

Aansporing — reeds sedert jaren — tot het aanleggen eener voor 's Gravenhage